

646

K34/33

J. Malatši

1-34*

DEC 23 1948

actn. 23 Dec. 1948

646

pp: 1-34

646(23) 1

0

K34/33

8/33

1/34

J.P.M. Malatši

ins ~~9 p~~ 1/8/ [redacted]

Leina la kxosi ke Mokxale. Maina
 a lekaola 1 Motalakxomo 2 Maboane
 3 Seatta 4 Matome 5 Matome 6 Mphadi
 7 Lephala 8 J. Patamedi 9 Semetie
 10 Kxosane 11 Mmutle 12 Lefakxomo.
 Xomme bao kamoka ke batxomana.
 Dikxosana 1 Lefakxomo 2 Pondo
 3 Nkuttleni. Leina la mekha wa
 Lefakxomo ke Hlane, Setsoxe. Leina
 la moloko wa Pondo ke Malesa.
 Leina la moloko wa Nkuttleni ke
 Babi. Lefakxomo o bina Noko.
 o o bina Thšweni. Nkuttleni
 bina thšweni. Lefakxomo o
 axile kxauksi le thaba ya Kamakxale
 Pondo o axile kxauksi le noka ya
 Sekwe. Nkuttleni o axile kxauksi

646

K34/33

2

le nota ya Setwe. ~~Q axile ka~~
 Kamoka ba axile ka tlase xa pušo
 ya Motxale, elexa yona kxosi' ya
 Mehlenq yeno. Kamoka bao ba
 eme bo emong bya botatabo bao
 ba beilwexo ke kxosi' Makhusane
 tataxo Motxale. ba laola tiholoxo yeo
 eleng kxaufsi, le metse ya bona
 xoba mebotō. Lefatxomo ke yo mong
 wa moloto wa kxosi'. Xomme ena ke
 moloto wa xo tswalwa. Pondo ke
 le loto la xo tšielana. Xaele Mfutieni'
 ke wa moloto o šele xo kxosi'.
 Xomme o filwe bokxomana xoba
 kxosana ka moloto wo a bušaxo
 wana wa Mashagaan ka xe ele
 yena wa moloto wo xo thoma xo
 dula pele mo naxeng ye.

646

III

K34/33

3

Kxosi' e bitšwa ka xore ke Thobela
 ke batho kamoka. O boledišwa ka xore
 moxolwane. Leina ina loxaxwe xa le
 thoxelwe. Xe Kxosi' ele nthse boithwaro
 bya batho ke bya paifo. Xomme
 tumedišo ke ya xo tia-tia diatla mme ba
 bitša ka lentšu la thobela-moxolwane.
 Xe Kxosi' e dula batho ba bitša ka la
 thobela. Xe Kxosi' e ema xosale byalo.
 Xomme xe Kxosi' e eja batho ba-reta
 Kxosi' kamoka kano ya mong le yo
 mong a ka kxona ka xona. Xomme ba
 bangwe ba ha bitša bare Kxosi' a ehwe
 ke Kxole e eja e sūtelele ba bang. Xape
~~bangwe~~ bare 'pula! pula? Kxosi' xe e
 bitšwa ke motho o swanetše xo ya xo yona
 mme a losa xoba xo tia-tia diatla ke xona
 ya ba e botsa Kxosi' seo seleng pelong
 ya xaxwe.

646

K34/33

Xe Kxosi e eja xo xo a dumelelwa
 xore motho a be a ema-ema xoba xo sepela
 -sepela fao Kxosi e jaxo xona. Xape xe
 Kxosi e eja xa xo motho yoo a swanetsexo
 xo isa sealla sejong sa Kxosi. Xomme xe
 motho a dira byab xona a nyadits'e
 Kxosi ota nthisa sa xo lepa taba ye.
 Dijo tsa Kxosi di lakiswa ke mosadi
 xoba basadi ba xaxwe. Mphob o nthisa
 dinang fela byalo ka byalwa, mapoto
 le makiopē. Kxosi eja ele noosi. Dilo
 tsa ntsi tsa Kxosi dina le maina a
 byab ka a tsa batho kamoka.
 Xomme xo fapane fela xo tseo elexo
 dišele xo tsa batho byalo ka dikomana
 le tsa elexo tsa badimo xe ele diruiwa.
 Kxosi ena le mohlanka elexo motho
 yo a diraxo mediro ye menyane ka
 mehla mo matseng wa Kxosi.

646

K34/33

Leina la lesika la kxosi ke Malatsi :
 Malatsi ke ba bina Nako. Lesika leo
 le xasane mme xa le a dula feb xotee
 le kxosi. Lesika kamoka xa lena
 modiro mo setusabeng xe e se bao
 baleng le kxotleng la mosate fela.
 Xomme bona ke baeletse ba kxosi
 . meverong ya puso ya naxa. Lesika
 la kxosi ke batxomana fela. Xomme
 xa ba laole naxa xape xa se baroka-pula.
 Xomme ke basekisi ba melato le
 batseta ba le kxotla, le ba laodi ba
 koma. Xomme xa bana taob tabeng tsa
 ko lema. Ke xona ba tsena fela mo
 tirelong tsa badimo. Xa ba loti mobitla
 a dikxosi. Xape xa ba loti ditloho la
 tsa mosate. Xa se dingaka xoba
 di-dupe.

646

K34/33

xa se bareti ba direto. Ba lesika
 la Kxosi ba bangwe ke bahumi, mme
 ba bangwe xa se bahumi. Lehuma le
 tšwa ditirong tša bona mo metseng
 ya bona. Xomme Awana e xona xare
 xa Kxosi le lesika la yona eseng
 bathong bohle ba lesika. Xomme xape
 xo byab le xo bona ka nosi. Ba aroxane
 ka dihlopa ka baka la xo hloka
 kwano le Kxosi. Ditaba ka moka tša
 mošate elelo tša leloha Kxosi e swanetše
 xo di tšera le bomorwa tšaxwe.

Xape le tšohle tše di xaxalaxo mo
 naxeng eleng taba tše Kxole Kxosi
 e boledisana le bomorwa tšaxwe ka
 xa tšona. Ye Kxosi e sa dire byab
 boima kamoka byo tše byab bo tla
 ba kodimo xa Kxosi. Basadi ba lesika
 la Kxosi xa ba tšene ditabeng tša puša

646

VII

K34/33

7

ya sethōaba. Ba lesika la kxosi' xe
 ba nyetšwe ba dula maxading a bona
 Yonne ba nyalwa ke mothe yo mong le
 yo mong mo sethōabeng. Kxosi' ona le
 basadi ba seletaxa. Maina a bona ke
 a: 1 Mapula 2 Motšinyamahlo
 3 Nyabane 4 Mapula 5 Madira
 6 Motšatsi. Barraxobona 1 Sepelemanane
 raxo Mapula 2 Makekele raxo
 Motšinyamahlo. 3 Thsweni raxo Nyabane.
 raxo Mapula 5 Thsweni
 raxo Madira 6 Mathekele raxo
 Motšatsi. Leina la lesika la Mapula ke
 Yonne. Leina la lesika la Motšinyama-
 hlo ke Malesa. Leina la lesika la
 Nyabane le Madira ke Seale. Leina
 la lesika la Mapula ke Phokxo. Leina
 la lesika la Motšatsi ke Mathe.

646

K34/33

8

Dikxomo tša Mapula e bile 11. Dikxomo
 tša Mothšinyamaho ke tše 11. Dikxomo
 tša Nyabane e bile tše 11. Dikxomo
 tša Mapula e bile tše 14. Dikxomo
 tša Madira e bile tše 12. Dikxomo
 tša Motsatsi' e bile tše 11. Xomme
 dikxomo tšeo di ntlhōtšwe ke vaxwe
 le ena tša nosi. Tima mollo ke Mapula
 setsoxe xoba Hlamo. Basadi' ba bangwe
 ba latelana ka tsela yona yeo maina a bona
 a ngwadilwexo. Ba xetswe motseng a tee
 wa mosate kamoka. Dintho tša bona di
 a silwe tša xo latela ka borok bya bona.
 Ba xatsa kxosi' xa bana tokelo ye fetaro
 basadi' ba bang. Xomme xa bana
 bahlanka xa e se modirong wa thšemo
 ya mosate ya mouta fela. Xape xa
 ba apare xo feta ba bana ba sethsaba.

646

9

K34/33

Mohumaxodi le baq ba motatelaxo xa
bana tokelo xo fitiša ba bangwe pele xa
Kxosi le sethsaba. Xa xona memoran-
twe xo feta ba bang. Basadi' ba Kxosi
ba e ka peela ka nosi. Mediro ya
masemong a bona ba idira ka nosi.
Mooxi wa ditlo tsa masate ke banna
ba naxa kamoka. Xaele malapa le no
fsoela malapa ke mediro wa basadi'
ka nosi. Basadi' ba Kxosi ba diria no
letana le ba batha fela. Mokhotamedi
wa Kxoro ya masate xa xona.
Mokhotamedi yo a latelaxo tsa Kxoro ya
se ka mehla ke Motlakromo.
Mediro wa xaxwe ke wa ja sepedisa ditaba
xare xa Kxosi le sethsaba, ~~ma~~
Mabakeng a mevero ye moroto.

Basadi ba Kxosi' bana le modiro o tee
 mo molseng wa Kxosi'. Basadi' ba Kxosi'
 ba bitšana ka maria e maxading byalo
 ka basadi' kamoka ba sethsaba.
 Xomme ba phedisana byalo ka basadi'
 kamoka ba sethsaba. Xomme hlomphe e
 sale tee le basadi' ba sethsaba.
 Ba mmoxo xantsi xape bate ba omane
 mme balwe byalo ka basadi' ba sethsaba.
 Maphatla le-bahlanka ba ka mosate xa
 ba xona. Baxolo ba sethsaba ba etela
 masulo ka mehlaya merero ye
 job ya naxa. Xomme xaxo bolelwe selo
 ba sa ye mosate. Batho ba ya mosate
 no direla Kxosi' xe balaetswe byalo fela.
 Batho ba sethsaba xu ba romele barwedi
 ba bona no direla mosate ke e se se
 no ha tswele taelo ye byalo kamabaka.

646

K34/33

11

Ke mosāte o tee fela mo sethsābenq.
 Motho yo mong le yo mong o buswa ke
 mosāte xoba motxamama wa nahana yeo
 a e busāxo ka taelo ya kxosi.
 Dithswanelo tsā motho xo kxoro yeo e
 nnumusāxo ke xo hlakomelwa ke kxoro yeo
 xe xo hlaxile se bohata motseng wa
 xaxwe. Motho yo byalo o swanets'e xo
 nthisa sebexo sa byalwa xoba motxope' la
 tee ka ngwāxa. Xomme xaele mo dirueng
 tsā xaxwe o nthisa se bexo sa kxomo fela.
 Xomme o swanets'e xobexa se sengwe se
 diraxang mo motseng wa xaxwe se byalo
 ka molato, ka moraxo xa peledisāno le
 moloko. Basadi ba borenenq le barwa
 le barwedi ba bona ba lotwa mo ba
 bonwaxo ke batho xoba sethsāba kamoka.
 Morwa wa borenenq xa a utwe o

646

K34/33

bonwa ke batho kamoka. Sethšaba
 kamoka se tseba ya eleng Mohumaxadi.
 Xape le ena morwa ya e tlabaxo kxosi.
 Bana ba kxosi ba phela lapeng la
 mmaba. Ba pepirwa ke mmaba. Xomme
 barutwa byalo ka bana kamoka ba
 sethšaba. Ba phela ka xo hlatla-hlatana
 le batho kamoka. Xomme ka xo hlopho
 esele e tšwaxo baneng ba batho ba
 bangwe, xo bana ba dikxosi. Ba babitsa
 kamaina a bona a bona byalo ka
 kxasane, Makxabo. Ba swarwa byalo
 ka bana phela, nne ba dumedišwa
 byalo ka bana kamoka, Xape ba
 tumišwa ka xo swana le bana ba
 bang mo sethšabeng. Ka barutwi
 xo laola le xo laela batho. Xomme ka
 ba dule kxorong xe xo sethwa melato

646

K34/33

13

Xe e se bao ba bplotšexo ba lexo
 byab ka bana hamoka ba ts'waxo
 lebollong. Xa xo se barutwaxo Xe feta
 bana ba bangwe ba sethsaba elexo sa
 melao xe e se lebollong la bana hamoka
 fela. Ba swanets'e xo diša ditxomo
 le xo dira medira hamoka ye dirwaxo
 ke bana ba sethsaba. Ba itšisa le xo
 solwa ke metho ya mong le ya mong
 ya e betha mosengets'axo. Mohlanka a
 ka ba betha xe ba mo senyeditš'e. Kxosi
 e bexwa ka lapa la pele la mosadi wa
 malome. Xomme xo ngwana wa lapa la
 pele la malome e se ngwana wa meh'xwa
 ye mebotse mo xo boka la kabo xana
 bahomana ba ka k'etha Kxosi malapeng
 a manyane ao a la telaxo lapa la pele.
 Xomme k'etho e dirwa ke bahomana

646

K34/33

14

ka xo budisa yoo e tlaxo xoba
 Kxosi ntle ye Mohu Kxosi tataxwe
 a saleng ka xare xa yona.
 Matsatsi Moxob wa Lepato o tsea
 boxosi thabeng ya Kxopolwe xo kweng
 xa Kxosi Makekela ka xo bula ntle
 yeo Makekela a huetseng xo yona.
 Xe bakxomana le dithsaba tamoka
 di kxobokane Matsatsi moxob a
 laelwa xo bula ntle nime ke xona ntle
 ya palela Matsatsi ka moraxo xa tla
 Lepato ntle ya bulaxo Xobe xo tsene
 tatho yo mong ka teng xo swara
 Kmati xore ntle e se bulaxe xo Matsatsi
 a Kxorometsa. Xomme ya bulaxe
 xe Lepato a Kxorometsa. Xomme
 Matsatsi xa aha a tseba sephiri seo
 bakxomana ba se dirilexe ka taelo

646

K34/33

15

ya kxosi 'Mabekela ku baka la
 mekwa ye mebe ya Matsāsi' xo
 Mabekela. Badimo xa ba sūpe kxosi'
 eupya ke kxosi' ka xo tixahlwa ke
 mekwa ya ngwana yo a swanets'exo
 xoba kxosi'. Se se diraxo xore mosadi
 wa kxosi' ebe mmalo-kxosi' ke molao
 wa xo tšea masadi' xa malame.
 Mosadi yo a belexo kxosi' o tšewa ka
 dikxomo tšeo elang tsā kxosi' eseng
 tsā sethsaba. Xomme dikxomo e ka ba
 tsā kxoro. He xore tše nthšwaxo ke
 the moe dithšekong tsā melato.
 me kxomo tše byalo di' bitswa
 Xomo tsā kxoro. Xomme ke xore ka
 se tsā maxadi' a ngwana yo
 wong wa kxosi'. Xomme mosadi' yo
 moxolo wa kxosi' xa kxethwe ke

646

XKI K34/33

16

Kxosi ka nosi xomme o kxethwa ke
 tataxo kxosi xo leloko la ditswala
 kxosi elexa xa malome. Mosadi yo
 eleng mobumaxadi wa kxosi la se
 yo a fetaxo ba bangwe ka xo tswalwa
 peleng, xomme ke ka baka la molao
 wa boxosi. Merwa wa kxosi yo o aka
 seke a ba kxosi ka yo eleng wa
 mosadi wa tataxo kxosi mme a sala
 a belexwa ke kxosi. Xomme le yo
 mmaxwe eseng wa leloko la boxosi
 a ka sekexi a kuana, le badimo
 ba tataxwe mehxweng kamoka ya
 boxosi. Tse sitisano motho xoba kxosi
 ke xe motho ele mosadi, xe ele setlaela,
 xe motho ana le dihwahwa, xe ele seho, xe
 ele sefofu, xe ele sefowa, xe ele
 lesoboro, xe ele mmolai wa batho

646

XVU K34/33

Motšo ya a tlobazo kxosi o iseba
 e sale mošimane. Kxosi ye mphsa
 e ka sete ya busa tataxwe a sa phela.
 Xo feta lebaka la ngwana xe kxosi e
 tšea setulo ka moraxo xa lehu la tataxwe.
 Kxosi ye mphsa e bona setapo sa
 kxosi ya xo hwa. O swanetše xo se
 hlapiša ka metse xore a tšee dihlaré
 tša pula. Xe setapo se išwa lebitleng
 kxosi ye mphsa xe e ye. Xomme dilo
 tšohle tša kxosi ya xo hwa ke tša
 xaxwe tše eleng tša boreneng, elexo
 dixabišo, dipheta, dithotšola le
 dihlaré. Xomme xo dira byalo ke sona
 seo se modiraxo kxosi elexo le ka xo
 tšea dikomana elexo yona hloxo ya
 bokosi. Kxosi e bewa bewa ka xo
 tsibiša batho xore batle ba bone

646

K34/33

Kxosi mo e tlabaxo monyanya wo
moxolo wa xo tiva dikomana xo
šupa setšaba xoba Kxosi ye ngwe
e beilwe. Ke xona batxamano ba tla
laya Kxosi ye mphsa tsela ya
pušē ya boxosi. Ke Kxosi eke ye
nyane lexatong la yona xo swanetsē
xoba vhangwane a xaxwe. Xomme
Moswaredi e swanetsē xoba monna.
Xape e swanetsē xoba motho yo a
tsethwa ke motšwa wa melao.
Xomme e swanetsē xoba motho wa mekwa
ya toloka pele xa batho. Motho a ka
šitišwa ke tsōna tšeo di šitišaxo
motho xoba Kxosi xoba moswaredi wa
boxosi. Boxosi bo swarelwa xo fihla
Kxosi e tšea mosadi mme e tšeba
melao kamoka ya banna.

Moswaredi a ka tlošwa xwe bewa
yo mong ke a busa ka phapoxo.

Moswaredi o na le ditokelo kamoka
tsa boxosi, xo samela ntlong ya
boxosi. Moswaredi o dira tšehle tšeo
di dirwaxo ke kxosi mo xohle-xohle.

Moswaredi o šiena byab ka kxosi:

Moswaredi ke moledi a ngwana yo e
swanetšexo koba kxosi. Kxosi xe e sale
ye nyane e seso ka busa e phela
moteng wa tataxwe. Xomme e rutwa

na moswaredi tsa boxosi. Xomme o
modiro wa pula fela: Xomme

ka le pušo ya setšaba o Ha rutwa ka
ko kwa melao xe e xola.

Xe kxosi e bonwe xore e tla hwa

xomme ka swanetše ka Haswa batho
fela mo o kxosi eleng eleng xona.

646

K34/33

Xomme taba yoo e dirwa saphiri
 se-ripa. sa lešatsi' xe xo sa
 tsonywa banna ba baxob. Xomme
 batho ba tsibiswa ka xere mabu a
 hwile. Kxosi e fitlwa ka xo dudisura
 xere e se-robale. Xomme ya robala
 xona badimo kamoka ba tla robala
 Huisang ya bana xo Kxosi ye busaxo.
 Kxosi e ka tharelwa ke batho bakeng
 sa mehxwa ya xaxwe ya xo sebhe.
 Matame Lesetse tharelwa ke batho
 thabeng ya Sekxop xe e setse ele
 Kxosi ka moraxo xa Matsatsi' ka
 xo belaya mutho. Xomme a
 wa a iswa Kxolexong. Xomme xe
 a ba a hwetsa moratho Selwana
 ele Kxosi ke xona Lesetse a sitwa ke
 borosi.

648

Krosi Makhusane o tloelwa ke batho ke mohlanka yo a balla a bolailwe ka sethunya ke mashagaaan yo mong a sa tsabe xore seo a se banao ka xore ke byang ke motho. Krosi Masete o tloelwa ke batho ka 1922 xo ya naxeng ya Makhusane ka baka la ke tsena dintlong tsä banna ba naxa ya xaxwe. Krosi ka ke ele motho yo moxole ke dumelwa na naxa setulong ka baka la tsao ya xaxwe ya ke nesä pula xo bea letsätsi. Xanne ke ele motho yo a ditaxo tsä xo sekte o ha tloelwa ke sethšaba fela. Krosi e swanetše ke tona. Krosi e ka sete ya e tlosa baxosing ke ke e ke pona koba xaena maatla

A16

22

K34/33

pusong ya yona.

Dibexo le matxetho kamoka tse
 kxasi e di amoxelaxo ka tsokle tse
 suanwaxo ke batho. Kamme se bexo
 seo se nthšwaxo ke banna ba metse
 kamoka ke byalwa. Xorame xaele nama,
 matlalo, mafafa, marumo, dikxomo,
 dipudi, dinku, le diphoopholo tse
 bolailwexo di nthšwa ke bao banaxo natsō
 mine e se banna kamoka. Xe
 nthšwaxwa nako le nako yeo o
 hmetšaxo se se swa sa tseo kamoka
 ka ntle le marumo le dikxomo,
 dipudi le dinku. Xaele diphoopholo
 nako ye nqwe le ye nqwe xe o bolaike
 phoopholo ya kxacinama o nthšwa se bexo
 sa letlalo le setho sa yona. Kamme
 xe ele mabyalwa a nthšwa bateng
 la puno fele. Kamme xaele tse

byalo ka dikxomo e ka ba xa tee
 ka nqwaxa nako yeo nang wa
 seruina a rataxo xo loba kxosi. Xomme
 tše byalo ka morumo e ka ba ka
 nako yeo morudi a rulaxo ka yona.
 Xaele basadi ba ntlša sebexo sa
 mabele a kxosi a no diria byalwa.
 Xe batho ba bangwe ba sa ntlše
 ke nyutsō ya kxosi. Dibexo tsā
 bapatsi di' ha no kxosi ka mabaka
 a di bapatswano ka ona. Debexo
 tsā koma ditswa ke tona ele xona
 na xeng. Xomme tsā melab di
 tswa mehlang kamelab e rerwa.
 Tsā madume a baeti' le tsōna di
 tsewa ka nako ya tsōna. Tsā
 makarapa di ntlšwa ke bao ba
 rataxo eseng ka kxapeletsō ya kxosi.

646

K34/33

Xo lefihwa pudu nku le kromo tabeng
tše kholo le tše nyane ka mehla.

Makxetho a seke a nthšwa ka
mehla ke a lebole. A bitswa sehlatle.

Batho kamoka bao bana ba bona
balepe komeng ba swanets'e xo a nthša.

Ka dibaka tša xe kwela ele mabapi
le xo swa xoba xo tšwa. Xe sehlatle

se sa tšwe xona koma xa e swe.

Dinea le makxetho di taolong ya

kxosi ka thušo ya batšomana.

Medico ya bothokxa bya kxosi e e dirwaxo

ke banna ke xo oxa mantlo a basadi

ba kxosi le xo lema masemo a mošote.

Xomme basadi ba hlapola masemo a

kxosi le xo buna mabele a mošote.

Di kxomo tša kxosi di dišwa ke

bana ba xaxwe.

K34/33

Mathokxō a tsibišwa ka phatšhala
 xoba lepatata. Xe ba bangwe ba sa tle
 xa xo molato. Ba ba diraxo xa ba fiwe
 sebo sa xo ja xoba xo nwa. Batho
 kamoka bana le maatla xo-rehisa
 dilo tše byalo ka mabēle, letswai le
 naka tša flou. Dikromo tša hxoši
 di hwetšwa maxding a ba-twedi ba
 yona le makxehong a mošate a
 melato. Dikromo tša mošate di hlahlelwa
 motseng wa mošate, xomme tše
 dingwe di fišwa mašateng a
 batho. Batho ba lesika la hxoši ba
 ka tseba xoba xomo tša mošate
 ke tše kae, xomme baba ba tseba
 xoba ke tša kae. Dikromo tša
 mošate di a dumelelwa xo fodišweng
 le xo nošweng.

646

K34/33

Zk

Masemo a mošate a fela xo tee.
 Fela fao xona le masemo a seletšexo
 a basadi le thšemo e tee ya kxosi.
 Masemo a basadi ba kxosi a lekana
 le a batho kampha xe e sethšemo
 ya kxosi fela e fetaxo a mangwe.
 Ke a basadi ba kxosi le kxosi. A
 lengwa ke batho kamme a hlaxolwa
 ke basadi a elexo a basadi xape
 a bunwa ke basadi ba kxosi. Masemo
 a kxosi ona a lengwa ke batho a
 hlaxolwa ke sethšaba a bunwa ke
 thšaba. A swanetše xo hlokomela
 kxosi le basadi ba xaxwe. Mo
 masemong a kxosi le basadi ba
 xaxwe xo byalwa mekuta yolile ya
 dibyadi tše byalwaxo ke sethšaba.
 Kxosi le basadi ba ka dira se ba

646

K34/33

serataxo ke tšē ba dihweditšeng
 punong ya bona. Xomme dipuno
 kamotla di balehwa metseng wa nosate.
 Masemo a kxosi xoba a nosate a
 lengwa a hlaxolwa nako e tee le a
 ba bangwe ba nana. Masemo a letwa
 byalo ka a bangwe. Xomme a alafiwa
 byalo ka a sethšaba. Tše di bunwaxe
 xe di kxobetše di dira dijo tša kxosi
 le mabyalwa - a kxosi le basadi. Xomme
 masadi yo mong o yo mong o dira
 kame a rataxo ka mabēlē a xaxwe.
 — me ngwaxa wa tlala kxosi a a fe
 se batho ba sethšaba sa xaxwe.
 Xomme ya di abelwe batho ka lefola
 Xona le hlaloxanya mazereng a
 puno ya tšemo ya kxosi le ya
 basadi ba yona.

848

K34/33

Xomme mo kabeleq yeo ya mabêlê
 xo basadi' ba xaxwe xa boelwe ke
 selo. Dikxomo ts'a xaxwe di' fiswa
 ye monq wa lesika la kxosi. Di
 fiswa fela xore mothe ye o di boloke.
 Kxosi e nyala ka dfe-df dikxomo
 ts'a xo lefa melata, ts'a diloba le ts'a
 dibexo mo naxeng. O fis'a dikxomo
 wa batheng ha ntle le moputso xo
 modisa. Kxosi e wanetše xo kwana
 le ba lehxotla mevrang yohle ya
 balaodi bya yona mo naxeng.
 Xomme e swanetše xo kwixwa ke
 setšaba kamoka. Xomme xa e
 tumelelwa na dia taba ye n'gwe
 ka ntle le poledisano le lehxotla. O
 swanetše xo thšaba ke setšaba
 kamoka ka se ele mmusi wa sona.
 Xomme o swanetše xo tsibišwa tšohle

646

K34133

30

tšo direxaxo ma naxeng kamoka.
 Kxosi a ka se simole taba ya pušo
 ya sethsäba. Xomme ke sa xaxwe
 le lekhotla xo bona xore melao yohle
 e a kwiwa ke sethsäba.

Kxosi o yana le taba xe a bona leba
 melao xa e sepedišwe kama e beilwexo.
 Xomme ke xona e tla laela banna
 ba kxoro xo hlokomela taba yeo.

Xomme ma melabng kamotla o
 swanetsë xo hlokomela xore makhotla
 a be xona. Ke makhotla a le xona ke
 xona le ditaba di swanetsë xo

phethera. Ke thswanob xore melati
 e setišwe. Ke melao xore seatla
 kobang sebe xona mo sethsäbeng.

Xa le tsibišwe dikahlolo tsä makhotla
 le tsä dikxoro. Xomme ke molata o
 sekilwe ke kxoro ye nqwe kxosi

646

31

K341 33

e swanets'e xo laela lekhotta la
 bakhomana xore le bone molato wo o
 la babedi. Kxosi e hlokomela kudi kudu
 xore baloi ba balawe. O swanets'e xo
 ba xona le xo phlola ixotteng le lexolo.
 Lentsu la kxosi ke kahlolo ka xe le
 bitšwa selet' sešepa. Ke xore la
 mafelelo xo supa xore molato o fedile.
 Kxosi e ka xana lentsu la kahlolo ya
 lekhotta ka xo supa lentsu le kaone
 la kahlolo. O tšea manganga hlaa
 ditšhis'a xoba tšea xaxwe Xomme mo
 mang a difa lekhotta xore di' bokwe,
 xe ele pudi' xoba nku. Xe ele kxomo
 kxosi' xa e a tš'i' xo fa manganga
 hlaa. Ke sa kxosi' xo busa taolo
 kamoka ya dira le utwa. Xomme o
 swanets'a xo bea baladi' ba dira
 byalo ka kxosi' Makekele xe a bea

646

K34/33

puwadithšweni. Xomme xape ke
 ena kxosi' a hlakomelaxo xo isa
 madira ka mephatho ya bona.
 Xona le bahlotomedi' ba #taba tsä
 marumo elero lehxotla la mosate.
 Kxosi' e ts'wa dira byalo ka
 Makekele xa a ts'wa dira xo ya
 Tswella mohlang mosadi' wa xaxwe
 a thopyaxo liguwariamatlats'e. Xomme
 kxosi' o ba le moladi pele hlakano Xove
 bahlabane ba sete ba thaxela kxosi' le
 xe xo ka ba botata byang. Xomme
 kxosi' e sala xae hlabanong ts'e
 e seng ts'e kxolo. Xomme mo ntwenq
 kxosi' e soma ka dira maano a
 hlaselo le a thsireletsö. Xomme
 lentšu laxorwe le dira khutsö Xoba
 ntwä.

K34/33

Kxosi ke yona e latamelaxo xore
dira di fakwe kamme di dirwe
tsohle tsä dihlare ke yona kxosi
ka xe mpholo wa duina dira di
tsua xo kxosi mehleng ya dintwa.
Xomme xape ke yona e itaxo xo
laela dira xore xo dirweng kua
maxaeng. Kxosi e nesa pula xape
e bile ke yona e tsopelelaxo pula
badimo. Kxosi e na le maatla
e dire puo xoba e botse.
E nesa letsema xoba puo ka pela xore
e lokele batho bohle. Ke kxosi
e amelaxo setšaba mathateng kamoka
la komelolong. Xomme kxosi e chisana
e badimo ba yona mo xo tsohle
kamoka. Kxosi e na le thsidi tsä
ula. Thsidi tsä baloi. Thsidi ya

mphoto wa diru Marumo a ditlokola
 a sa swanexo le a batho kamoka.
 Dilipō tse sa swanexo le tse dingwe.
 Dithoka tse sa swanexo le tsā batho
 kamoka. Xomme le apara tsā yona
 xa di swane le tsā tsā sathaba.
 Le ditlokola tsā yona tsā molaleng
 xa di swane le tsā batho kamoka.
 Le tsela tsā kxosi xa di swane le tsā
 ba bangwe. Xomme tseo kamoka ho
 lefa di sia ba xale, xomme xape
 le dikomana le dihlatšane. Kxosi
 ena le beina le tšexo le meloko. Kxosi
 a itšisa xape o iphemela ka thōidi tsā
 borosi tse maatla meletšeng kamoka.
 Xothwe motseng wa mosate xa xo tsene
 moloi lobane kxosi ke moloi. Xapetengaka
 ye kxalo xobahle ba e leng dingaka.
 ka Matlakxomo.

Erd. S. 646

Erd 646

T.P.M. Malatši